

עמדת קריאה - סקירת ספרים חדשים

כתב וערך: שבתאי מג'ר

סיפור מהצד בחינה מחדש של הזוגיות המודרנית

אסתר פרל. מאנגלית: אמנון כץ. הוצאת כנרת, 2019. 338 עמ', כולל מפתח והערות

התשוקות הארוטיות שלנו? מהי נאמנות? האם ניתן לאהוב יותר מאדם אחד בו־זמנית? הספר ניגש לשאלות בפתחות ובישירות, מדגים אפשרויות גישה ושיחה על מאויים, על סודות, על התנהגויות עוקפות איסורים ועל ייסורי נפש הכרוכים בהם. הדיון מעמיק אל האינטימיות בין בני זוג ופותח חלונות רחבים לבדיקה אמיצה ונוקבת, שמהם בדרך כלל נמנעים בני זוג ונזהרים לא לפתוח אותם ולא לבדוק את טיב היחסים לאורם. השאלות מובילות לדיון על יושר, כנות, קנאה, הסתרה, סודות, תשוקה ויחסים אסורים, נושאים שמרחפים בחדרי הטיפול ובנפשות המטופלים והמטפלים כאחד.

הנושא הרגיש והמורכב זוכה כאן לטיפול מעמיק ורחב, בשפה צלולה ובהירה, גלויה, ללא מבוכה וללא הצטעצעות. שאלות וסוגיות שמטופלים, כמו גם מטפלים, מסתירים זה מזה ומסתירים מעצמנו. הספר מעניק חשיפה לעולם הרוחש הזה ומציע תבונת התבוננות בו ובמרכיביו ורגישות ניסוח בהצגת הנתונים והגילויים. המחברת מעדיפה להתמקד בסיפורים ולא במספרים, אך גם מספרים היא מציגה, יחד עם פרישת רקע עיוני מבוסס. הכתיבה אנושית, חומלת, ישירה. הגישה יסודית וטיפולית. אסתר פרל מתייחסת לצד האנושי של התופעה וכמו כן לעבודתם של המטפלים מול ההתנהגות המורכבת הזאת, ומרחיבה את המבט גם אל המישור החברתי, המערכתי והתרבותי, וגם ידע על התפתחות היסטורית מופיע.

מומחיות בתחום בגידות. זה מה שמציעה אסתר פרל, פסיכותרפיסטית, מטפלת זוגית מוכרת ומבוקשת, בספר הזה. זהו ספרה השני, לאחר ספר שעסק באינטליגנציה ארוטית. המושג "בגידה" אינו חביב עליה, ולא משום עידון הלשון, אלא כי הוא צר מדי ומוגבל. ראייתה רחבה ועמוקה ומנסה לפתוח בפני הקוראים ממדים רבים של חוויית הקשר הרומנטי מחוץ לחיי הנישואין ותפיסת משמעויותיו וערכו להמשך חיי הנישואין.

רומנים יכולים ללמד אותנו המון על מערכות יחסים, טוענת פרל. הם פותחים את הדלת לאפשרות חקירה מעמיקה יותר של ערכים, של טבע האדם ושל כוחו של ארוס. הם מעמידים בפנינו שאלות מטרידות ולא שגרתיות: מה מושך אנשים לחרוג מהגבולות שהם עצמם התאמצו להציב? מדוע בגידה מינית מכאיבה כל כך? האם רומן הוא תמיד מעשה אנוכי שמלמד על חולשת אופי, או שניתן להבין ולקבל אותו ואפילו לראות בו מעשה אמיץ ונועז? ומה ניתן ללמוד מהריגוש שבבגידה כדי להפיח חיות במערכות היחסים שלנו?

שאלתם/ן את עצמכם/ן את השאלות האלה? ובדיון פתוח עם בן או בת הזוג?

הספר עוסק בהן, וברבות נוספות, ברובן מעוררות מבוכה או חשש ומאתגרות את קווי החשיבה המקובלת ואת קווי המוסר והערכים, כמו: האם אהבה סודית חייבת תמיד להתגלות? האם עלינו לשמר את האיזון העדין בין הצרכים הרגשיים לבין

חיים בשפה, חיים בתשוקה שיחה על פסיכואנליזה לאקאניאנית ועוד

יהודה ישראלי ואסתר פלד. הוצאת רסלינג 2019. 242 עמ'

ואז מה? לאן זה מוביל? ד"ר יהודה ישראלי, פסיכולוג קליני, פסיכואנליטיקאי וסופר, משוחח עם ד"ר אסתר פלד, פסיכולוגית

חשבו על המשפט: "בפסיכואנליזה אנחנו רוצים לחשוף את התשוקה שמאחורי הציווי ובכך למוסס את שליטתו" (בספר, בעמ' 11).

שבתאי מג'ר הוא פסיכולוג ייעוצי-תעסוקתי מומחה. בעל קליניקה פרטית. משורר. מדריך ומנחה קבוצות וסדנאות כתיבה. מלמד באוניברסיטת בראילן בתוכנית מ"א לייעוץ ארגוני.

התייחסות לפרט ומציעה דרך לתפוס את מיצובו בחייו ובמערכות החברתיות והמקצועיות שהוא פוגש ומשתייך או לא משתייך אליהן.

הספר לא מציב מתודיקה. הדברים נלמדים דרך השיחה המתפתחת ומסתלסלת לכיוונים שונים, פוגשת ומעלה מקורות ידע, ומעמידה אותם למבט השותף, הסקרן של בן או בת השיח. הקוראים מוזמנים לעקוב אחר פרטי הידע ולאמץ מהם בהתאם לתחומי העניין האישיים והמקצועיים שלהם.

כותרת המשנה מציינת את הפסיכואנליזה הלאקאניאנית, אבל היריעה רחבה יותר וכוללת הרבה מהמילה הנוספת בכותרת - "ועוד". יש פרקים ופסקאות על שלבי התפתחות, על סמליות וממשות, על אתיקה בודהיסטית, על יצירות חיים ועל פרידה, על אהבה ועל מוות ועוד, ועוד. השפה מקבלת תשומת לב, על משמעויותיה, על כוחה ועל תפקידיה בחברה האנושית. הדיבור והדברים שזורים ברעיונות טיפוליים, וכן מתוארות פיסות מקרים שממחישות את הרעיונות ואת אפשרויות יישומם.

וסופרת, עוסקת ומתמחה בפסיכואנליזה ובבודהיזם. השיח ביניהם יוצר ספר פילוסופי על מצבו של האדם, עם מבט אל רבדים נפשיים, עם בחינה של המושג חופש מחשבה ושל ביטוייו, כמו גם את מגבלותיו, ובתוך זה התמודדות עם המושגים "אמת", "חוקים" ו"אתיקה". לכל אורך הספר מלווה התאוריה הלאקאניאנית עם אמירותיה, ומולה מוצבת התפיסה הבודהיסטית עם עיקריה ועם מבטה.

יחד יורדים המחברים לדין ולחקר יצרים ודחפים - התשוקה, ההתענגות, האהבה, האיווי - ובודקים את השפעתם על הנעת האדם ומהלכיו ועל תופעות וסימפטומים נפשיים. הם מעלים זוויות ונקודות לשאלה "איך לחיות". בדיאלוג ביניהם אחד מזין את השני והם מעוררים זה את זה לפתיחת עוד צוהר ועוד רעיון. השיח מתהווה ומועשר ומציע לקוראים מגוון רחב ומעניין להתבוננות ולהבנה.

הדיונים מעלים אפשרויות שונות להבנת תפקוד האדם והתמקמותו בחברה ובתקשורת שמקיים עם אחרים. כל אחד מהמחברים תורם מגישתו ומתפיסתו לראייה מרחיבה שגם פותחת מעגלי

נפש

אנתולוגיה בעריכת דורית ויסמן. הוצאת כרמל, 2019. 325 עמ'

עם מחלת נפש והיצירה הנבראת בצל או באור נוכחותה והשפעתה.

לשירה תכונות הקצנה, חידוד ונחישות. היא מאלצת את הקורא להשאיר את המבט ולאפשר למילים ולרעיונות להיכנס אליו "ולעשות בו". משם יעלו תבונתו ותחושותיו, ואולי ימצאו את המילים להביע את עצמן, כעבודתם של מטפלים בנפש, הנדרשים ומוזמנים לשמוע, לחוש ולהגיב גם מחלקים שמעבר להבנה ולחשיבה המסדרת.

שיגעון, חולי, מצוקה, בריאות, אנושיות, קיום, טיפול נפשי, כאב, מוות, חיך - בזה עוסק הספר, באמצעות שירה וחוכמת הנפש. אחד הפרקים - "פסיכיאטר ושלי" שמו - מוקדש לטיפול הפסיכולוגי. שירים חשופים על מעמד המטפל, על מבט המטופל, על הבנה ואי-הבנה, על תעתועי הטיפול, התחקות והשתרכותו אחרי הנפש.

לא רק לאוהבי שירה. יש סיכוי שהספר יתרום לאהבת השירה ולהכרה בסגולותיה.

גבר בן שלושים, חי לבדו, / בדירה כמעט ריקה. על השולחן / השאיר פתק: אני בדרכי / אל הגשר. אם בדרך לשם / אדם אחד יחייך אלי, / לא אקפוץ.

שיר שכתבה ארלט מינצר מופיע בספר האנתולוגיה של שירי נפש שליקטה וערכה דורית ויסמן.

זה לא ספר ידע. זה ספר שירה, ספר שירים. יש בו מילים. יש בו משפטים. הם מתחברים לרעיונות. הם נושאים השראה. לא חייבים לחפש הבנה. יש בו קצב, קצבים שונים. יש בו תחושות שמזמינות להתפעם, להתעכב, למצוא בנפש הקוראת מה קורה לה כשהיא מקבלת אליה את השירים. השירים עוסקים בנפש. חלקם לא התכוונו לכך מלכתחילה, אך הובילו את עצמם לשם, מהם נפתחת הנפש עוד, ועשויה לגלות זיכרונות, עשויה לגלות פחדים, עשויה לגלות מראות מרחיבים.

השירים נבחרו בקפידה וסודרו במבנה שמציג את רוח הנפש, את מבואותיה, ודרכים נסתרות שהיא מוצאת, או נדחקת בהן. שירים בספר מציגים כאבי נפש, תחלואי נפש, מאבק עם מחלות נפש, החיים

